

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/2015-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 28. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Selice konaných 15. novembra 2014, za účasti [REDACTED], [REDACTED], a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Selice konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol kandidátom na starostu obce Selice vo voľbách konaných 15. novembra 2014, pričom uvádza, že z 1 213 odovzdaných platných hlasov získal 201 platných hlasov, čiže viac ako 10 % hlasov podľa § 59 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti.

Sťažnosť smeruje proti kandidátovi [REDAKOVANÉ], ktorý bol s počtom hlasov 1 003 zvolený za starostu obce Selice.

Sťažovateľ uvádza, že predmetom jeho sťažnosti je porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie čl. 69 ods. 3 ústavy.

„K porušeniu uvedených základných práv a slobôd sťažovateľa došlo postupom okrskovej a miestnej volebnej komisie, ktorá pri sčítaní hlasov o výsledkoch volieb nepostupovala v súlade s § 37 ods. 4, § 39 ods. 2, § 40 ods. 1, § 41 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb...“

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza:

«Dňa 15. 11. 2014, t. j. v deň komunálnych volieb sťažovateľ opätovne požiadal volebnú komisiu o zaregistrovanie troch pozorovateľov v zmysle § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], čo bolo sťažovateľovi umožnené. Menovaní pozorovatelia vykonávali počas napádaných volieb funkciu nezávislých pozorovateľov priebehu volieb a zisťovania ich výsledkov (ďalej aj ako „pozorovatelia“). Ako pozorovatelia sa počas celého dňa vo volebných miestnostiach (okrsku č. 1 a č. 2) striedali tak, že vždy boli v týchto miestnostiach prítomní aspoň dvaja z nich. Večer o 20:01 hod., keď sa začali sčítavať odovzdané hlasy, už boli prítomní všetci

traja. Okrem nich bol pri sčítavaní hlasov prítomný aj kandidát na post starostu obce, sťažovateľ...

Sťažovateľ a [REDAKOVANÉ] boli prítomní ako pozorovatelia vo volebnej miestnosti, okrsku č. 2 a [REDAKOVANÉ] spolu s [REDAKOVANÉ] boli prítomní ako pozorovatelia vo volebnej miestnosti, okrsku č. 1.

V obidvoch volebných miestnostiach boli hlasovacie lístky na funkciu starostu obce Selica, okres Šaľa volebnou komisiou prepočítané v neprítomnosti, resp. nie pod dohľadom nezávislých pozorovateľov, a to aj napriek vedomosti členov volebnej komisie o ich prítomnosti.»

Sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť napadnutých volieb z dôvodu pochybností o správnosti sčítania hlasovacích lístkov členmi okrskovej volebnej komisie.

„Sťažovateľ svoje presvedčenie, resp. pochybnosti argumentačne podporuje tvrdením, že zloženie členov okrskovej volebnej komisie nebolo zastúpené žiadnym členom rómskeho pôvodu, a to napriek tomu, že v obci Selice je odhadom viac ako polovica (cca 60 %) obyvateľov rómskeho pôvodu, naopak volebná komisia bola prevažne zostavená zo sympatizantov víťaza na funkciu starostu v napádaných voľbách.“

Sťažovateľ uvádza, že 19. novembra 2014 podal na Obvodnom oddelení Policajného zboru Močenok podnet na trestné stíhanie pre podozrenie z trestného činu podľa § 351 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorý je vedený pod sp. zn. DU-678/2014.

Dňa 25. novembra 2014 podal sťažovateľ na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky žiadosť o opätovné prepočítanie hlasov v napadnutých voľbách, a to vo volebnej miestnosti okrsku č. 1 a č. 2.

Sťažovateľ poukazuje na to, že členovia okrskovej volebnej komisie pre okrskok č. 1 v sprievode obecnej polície celkovo dvakrát umožnili voličom hlasovať mimo volebnej miestnosti do prenosnej volebnej schránky v zmysle § 31 ods. 6 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o voľbách“). Podľa vyjadrenia [REDAKOVANÉ] vo volebnom okrsku č. 2 došlo k takému hlasovaniu trikrát. Sťažovateľ namieta, že členovia okrskovej volebnej komisie „neupozornili na túto skutočnosť pozorovateľov. Následkom tohto pozorovateľa nemali možnosť skontrolovať, či bola prenosná volebná urna pred zapečatením prekontrolovaná a či bola zapečatená v čase, keď títo členovia volebnej komisie odchádzali, resp. keď prichádzali... Pozorovateľom bolo takýmto spôsobom zabránené skontrolovať nielen prenosné volebné urny, ale aj zoznam imobilných voličov, resp. tento zoznam doplniť alebo preveriť, či sa imobilní voliči dali do zoznamu zapísať alebo či sa doň chcú dopísať, aby im bol umožnený výkon ich volebného práva. Na základe zistení sťažovateľa možno uviesť, že minimálne nasledovné osoby mohli toto právo využiť a nebolo im to umožnené:

- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ],
- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ],
- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ],
- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] “.

Následne sťažovateľ popisuje priebeh sčítania hlasov vo volebnej miestnosti, pričom poukazuje na to, že jemu a nezávislým pozorovateľom nebolo umožnené stáť bezprostredne pri stoloch, na ktorých sa mali spočítavať hlasovacie lístky. Preto si vo volebnej miestnosti sadli na stoličky vzdialené 2 až 2,5 metra od uvedených stolov, kde pozorovali priebeh sčítania hlasov členmi okrskovej volebnej komisie.

Sťažovateľ tiež uvádza, že členovia okrskovej volebnej komisie vzali volebnú schránku a vysypali obálky na stôl, potom vzali prenosnú volebnú schránku a tiež vysypali obálky na stôl. Hlasovacie lístky rozdelili na dve kôpky – na lístky s kandidátmi na poslancov obecného zastupiteľstva a na lístky s kandidátmi na starostu obce.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„Šesťčlenná komisia začala spočítavať hlasy jednotlivých kandidátov na poslancov, čo prebiehalo tak, že jeden člen komisie sám nahlas čítal čísla, ktoré mali byť zakrúžkované na každom hlasovacom lístku, pod ktorým bol uvedený ten-ktorý kandidát na poslanca.

Ostatní piati členovia komisie mali pridelené jednotlivé čísla, t.j. jednotlivých kandidátov, ku ktorým postupne pridávali čiarky podľa toho, koľkokrát sa, im pridelené číslo kandidáta na poslanca v miestnosti, prečítalo jedným členom komisie, ktorý stál pred nimi... Na tomto sčítavaní hlasov pozorovateľom prišlo zvláštne, že člena komisie, ktorý nahlas čítal čísla z každého jedného hlasovacieho lístka z urny, pre kandidátov na poslanca, nikto nekontroloval, nikto pri ňom nestál a nik iný okrem neho, nevidel na hlasovací lístok s vyznačenými číslami pre jednotlivých kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva.

Počas sčítavania jednotlivých hlasov kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva, zobrala p. [REDACTED], členka volebnej komisie, volebné lístky na starostu obce a premiestnila ich na druhý stôl, ktorý sa nachádzal v miestnosti. Tam prebiehalo sčítavanie hlasov na post starostu, pri ktorom bola len p. [REDACTED], keďže ostatní členovia komisie ostali pri stole, kde prebiehalo sčítavanie kandidátov na poslancov. Pani [REDACTED] si rozdelila hlasovacie lístky na viaceré kôpky po dvadsať lístkov, pričom nikto nevidel na jednotlivé hlasovacie lístky, nikto nemohol vidieť, kto bol na nich zakrúžkovaný a podobne, ako pri sčítaní hlasovacích lístkov na starostu, nikto nekontroloval, či toto sčítanie prebieha správne. Keď mala kôpky, v ktorých bolo po sto hlasov, spravila z nich jednu kôpku, v ktorej bolo spolu päťsto hlasov. Potom pokračovala v počítaní hlasov tak, že znovu robila kôpky po dvadsať hlasov, tie spájala do kôpok, v ktorých bolo po sto hlasov, a tieto kôpky mala tri, to znamená, že mala spočítaných ďalších tristo hlasov. Týchto tristo platných hlasovacích lístkov nepoložila na kôpku s päťsto platnými hlasovacími lístkami, ale vedľa nej. Pani [REDACTED] spočítala ešte ďalších štyridsať platných hlasovacích lístkov, ktoré dala na dve kôpky po dvadsať platných hlasovacích lístkov. Ostali jej už len tri platné hlasovacie lístky, aj tie položila vedľa.

Na základe opisu pozorovateľov, ktorí boli prítomní pri sčítavaní jednotlivých hlasovacích lístkov vo volebnej miestnosti pre okrsk č. 1, rovnaký postup sa opakoval aj v druhej volebnej miestnosti (pre okrsk č. 1), kde [REDACTED] rovnako ako vo volebnej miestnosti okrsku č. 2 zobrala hlasovacie lístky na starostu obce Selice a premiestnila ich na druhý stôl, ktorý sa nachádzal vo volebnej miestnosti tohto okrsku.

Tam prebiehalo sčítavanie hlasov na post starostu obce, pri ktorom bola len [REDACTED] [REDACTED], ktorá toto sčítanie aj sama uskutočnila.“

Sťažovateľ uvádza, že opustil volebnú miestnosť pre volebný okrskok č. 2 a na chodbe stretol pozorovateľov – [REDACTED] a [REDACTED], ktorí už tiež boli na chodbe a oznámili mu výsledok sčítania pre volebný okrskok č. 1 s tým, že p. [REDACTED] mal mať 624 platných hlasov a sťažovateľ mal 72 platných hlasov, neplatných hlasov bolo 9. „Nakoniec došlo k podpísaniu zápisnice o priebehu volieb všetkými členmi komisie okrsku č. 1. Zápisnicu o priebehu volieb pozorovateľom [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] nedali na podpis, mali iba vedomosť, že ich mená tam boli uvedené.

Po tomto sa sťažovateľ vrátil do volebnej miestnosti pre okrskok č. 2, kde znovu požiadal o sčítanie volebných lístkov kandidátov na post starostu obce za prítomnosti pozorovateľa [REDACTED] ako aj sťažovateľa...

Po sčítaní hlasov pani [REDACTED] zobrala pásku a začala odovzdané hlasovacie lístky spájať zošívачkou. Takýmto spôsobom spojila päťsto platných hlasovacích lístkov spolu, tristo platných hlasovacích lístkov spolu, štyridsať platných hlasovacích lístkov spolu, tri platné hlasovacie lístky spolu.

Po sčítaní hlasov jednotlivých kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva sa sťažovateľ opýtal, ako sa budú sčítavať hlasy kandidátov na post starostu obce Selice, kde bol vyzvaný, aby bol ticho a sedel v kúte miestnosti a sčítavanie hlasov kandidátov na starostu prebehne nasledovne na tzv. okresnej (miestnej) volebnej komisii v Šali, odkiaľ bude výsledok zaslaný elektronicky emailom a prebehne vyhlásenie v miestnom rozhlase.

Následne pani [REDACTED] vyšla von, členovia volebnej komisie ostali sedieť dnu a čakali. Keď sa pani [REDACTED] vrátila do volebnej miestnosti pre okrskok č. 2 a znova jej sťažovateľ položil otázku, koľko hlasov dostal ktorý kandidát na post starostu, opakovane povedala, že im už bolo povedané, že hlasy sa budú spočítavať v Šali. Sťažovateľ ju vyzval ešte raz. P. [REDACTED] povedala, že musíme čakať, kým prídu výsledky zo Šale. Sťažovateľ navrhol, aby pozorovateľ [REDACTED], išiel do Šale a bol prítomný pri sčítavaní hlasov ako jeho pozorovateľ. P. [REDACTED] odpovedala, že nemôže ísť.

Následne členovia volebnej komisie čakali na výsledky volieb miestnej volebnej komisie v Šali, ktoré boli vyhlásené v miestnom rozhlase. Podľa tohto vyhlásenia víťaz volieb na post starostu obce Selice [REDACTED] získal vo voľbách 1 003 hlasov a počet hlasov ani meno sťažovateľa neboli vo vyhlásení spomenuté vôbec. Túto skutočnosť môže dosvedčiť viacero občanov obce Selice, ktorí v tom čase stáli von a čakali na vyhlásenie výsledkov volieb obecným rozhlasom.

Vyššie uvedené skutočnosti, priebeh sčítania hlasov jednotlivých kandidátov na starostu obce Selice, najmä avšak nie výlučne skutočnosť, že hlasovacie lístky na funkciu starostu obce Selice, okres Šaľa, boli okrskovou volebnou komisiou prepočítané v neprítomnosti, resp. nie pod dohľadom nezávislých pozorovateľov, a to aj napriek vedomosti členov volebnej komisie o ich prítomnosti, ako aj skutočnosti, že samotné sčítavanie hlasovacích lístkov prebiehalo len za prítomnosti jednej osoby, [REDACTED], mali za následok vydanie rozhodnutí, ktorými boli porušené základné práva sťažovateľa.

Z vyššie uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje zistiť počet hlasovacích lístkov na voľbu starostu obce Selice, zároveň navrhuje zistiť obsah hlasovacích lístkov na voľbu starostu obce Selice, spôsob ako ich voliči označili, a na základe toho posúdiť správnosť posudzovania hlasovacích lístkov členmi volebnej komisie. Zvolený postup volebnej komisie môže mať vplyv na výsledok hlasovania v prípade postu kandidátov na starostu obce Selice, okres Šaľa.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vydal tento nález:

„Voľby starostu obce Selice, ktoré sa konali dňa 15. 11. 2014 vyhlasuje za neplatné.“

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že verejnú funkciu by mala zastávať osoba, ktorá do nej bola zvolená alebo ustanovená v súlade s právnou úpravou volieb. V prerokúvanej veci existujú dôvodné obavy, že vo voľbách starostu obce Selice bola porušená ústava a zákon o voľbách.

„Verejný záujem na výkone funkcie starostu, ktorý vznikol v zákonných a ústavných voľbách prevažuje nad prípadným zásahom do práv odporcu spočívajúcim v tom, že dočasne nebude vykonávať funkciu starostu... Výkon funkcie starostu obce Selice je zabezpečený v zmysle § 13 a nasl. zákona... č. 369/1990 Zb...“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd na základe § 31a zákona o ústavnom súde uznesením nariadil predbežné opatrenie, ktorým uloží [REDAKOVANÉ] povinnosť *„až do rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci samej zdržať sa výkonu všetkých práv a povinností, ktoré mu vznikli v dôsledku výsledkov voľby starostu obce Selice, konaných dňa 15. 11. 2014“*.

Alternatívne sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde takto:

„Miestna volebná komisia obce Selice vytvorená v zmysle zákona... č. 346/1990 Zb... je povinná zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení [REDAKOVANÉ], ktorý kandidoval na starostu obce Selice vo voľbách starostu obce Selice konaných dňa 15. 11. 2014 za starostu obce Selice do rozhodnutia vo veci samej.“

Sťažovateľ tiež žiada, aby mu ústavný súd priznal právo na úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti návrhu podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ preukázal, že vo voľbách uskutočnených 15. novembra 2014 bol kandidátom na starostu obce Selice, pričom podľa predložených výsledkov volieb okrskových volebných komisií z celkového počtu 1 213 platných hlasov vo voľbách starostu

získal 201 platných hlasov, čo predstavuje 16,57 % voličov, teda viac ako 10 % voličov [§ 59 ods. 2, § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde], teda sťažovateľ má v konaní pred ústavným súdom procesnú legitimáciu na podanie sťažnosti podľa § 59 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť bola podaná na ústavnom súde 26. novembra 2014, to znamená do desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak možnosť uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Pokiaľ ide o voľby do orgánov samosprávy obcí (a do samosprávy vyšších územných celkov), majú v podmienkach Slovenskej republiky právo voliť a byť volení okrem jej občanov aj cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 64/07, PL. ÚS 82/07, PL. ÚS 40/2011). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 64/07, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 11 ods. 1 zákona o voľbách voľby do orgánov samosprávy obcí riadi Ústredná volebná komisia. Voľby riadia obvodné volebné komisie, v mestách mestské volebné komisie a v ostatných obciach miestne volebné komisie.

Podľa § 11 ods. 2 zákona o voľbách vo volebných okrskoch sa zriaďujú okrskové volebné komisie.

Podľa § 11 ods. 4 zákona o voľbách volebné komisie sa utvoria z rovnakého počtu zástupcov politických strán a politických hnutí a koalícií politických strán a politických hnutí (ďalej len „politické strany“) za podmienok uvedených v § 12 ods. 1, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 15 ods. 1. Mená a priezviská zástupcov a ich náhradníkov s uvedením adresy oznamujú politické strany tomu, kto zvoláva prvé zasadanie volebnej komisie...

Podľa § 15 ods. 1 zákona o voľbách každá politická strana, ktorej kandidátna listina bola zaregistrovaná pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 20 dní pred dňom volieb do okrskovej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

Podľa § 15 ods. 2 zákona o voľbách okrsková volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak okrsková volebná komisia nie je v tomto počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenuje zostávajúcich členov starosta obce (primátor).

Podľa § 28 ods. 1 zákona o voľbách predseda okrskovej volebnej komisie skontroluje pred začatím volieb za prítomnosti komisie volebnú schránku a prenosnú volebnú schránku a zapečatí ich. Skontroluje tiež vybavenie volebnej miestnosti, či je pripravený zoznam voličov a dostatočný počet hlasovacích lístkov a prázdnych nepriehľadných obálok označených odtlačkom úradnej pečiatky obce (ďalej len „obálka“).

Podľa § 31 ods. 6 zákona o voľbách volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch

svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o voľbách v miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčíta hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia.

Podľa § 37 ods. 1 zákona o voľbách po ukončení hlasovania dá predseda okrskovej volebnej komisie zapečatiť nepoužité hlasovacie lístky a obálky a potom dá otvoriť volebnú schránku. Ak okrsková volebná komisia použila na výslovnú žiadosť jednotlivých voličov aj prenosnú volebnú schránku, komisia obsah schránok po ich otvorení zmieša.

Podľa § 37 ods. 2 zákona o voľbách okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči.

Podľa § 37 ods. 3 zákona o voľbách po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdelí hlasovacie lístky pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce (primátora). Potom zistí počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov. Výsledky zapíše do zápisnice o hlasovaní.

Podľa § 37 ods. 4 zákona o voľbách každý člen okrskovej volebnej komisie môže nazerať do hlasovacích lístkov. Predseda okrskovej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o voľbách okrsková volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o hlasovaní, ktorú podpíšu predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 40 ods. 1 zákona o voľbách po sčítaní hlasov a podpísaní zápisnice o hlasovaní ohlásí predseda okrskovej volebnej komisie výsledok hlasovania a jeden rovnopis zápisnice zašle bezodkladne miestnej volebnej komisii a vyčká na jej pokyn na ukončenie činnosti.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o voľbách okrsková volebná komisia zapečatí hlasovacie lístky, obálky a zoznamy voličov a odovzdá ich spolu s ostatnými volebnými spismi obci do úschovy.

Podľa § 41 ods. 1 zákona o voľbách miestna volebná komisia sčíta hlasy a zistí celkové výsledky hlasovania v obci na podklade zápisníc o hlasovaní zaslaných okrskovými volebnými komisiami. Ak vzniknú pochybnosti, má právo vyžiadať od okrskových volebných komisií hlasovacie lístky a ostatné volebné spisy, prípadne vysvetlivky a iné informácie.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o voľbách v miestnosti, kde miestna volebná komisia sčítava hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie Ústredná volebná komisia.

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 64/07, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 18/07, PL. ÚS 64/07, PL. ÚS 82/07). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na tieto zásady a kritériá ústavný súd posudzoval, či tvrdenia uvedené v sťažnosti v prípade ich preukázania môžu byť jednotlivo alebo spoločne ústavne relevantným porušením citovaných ustanovení zákona o voľbách.

Sťažovateľ v sťažnosti vyjadruje svoju pochybnosť o správnosti sčítania hlasovacích lístkov vo voľbách starostu obce. Túto pochybnosť odôvodňuje nasledujúcimi argumentmi:

1. V okrskových volebných komisiách nebol žiaden člen *„rómskeho pôvodu, a to napriek tomu, že v obci Selice je odhadom viac ako polovica (cca 60 %) obyvateľov*

rómskeho pôvodu... volebná komisia bola prevažne zostavená zo sympatizantov víťaza na funkciu starostu...“,

2. Pri použití prenosnej volebnej schránky v obidvoch volebných okrskoch v obci bol porušený zákon o voľbách, pretože [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí vykonávali počas volieb „*funkciu nezávislých pozorovateľov priebehu volieb a zisťovania ich výsledkov*“ (ďalej aj „*nezávislí pozorovatelia*“),

- neboli členmi okrskových volebných komisií upozornení na použitie prenosnej volebnej schránky,

- nemali možnosť skontrolovať, či prenosná volebná schránka bola zapečatená pred vynesení z volebnej miestnosti,

- nemali možnosť skontrolovať zoznam voličov, ktorí chceli hlasovať mimo volebnej miestnosti v zmysle § 31 ods. 6 zákona o voľbách a tento zoznam doplniť o ďalších voličov. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na štyroch voličov, „*ktorí mohli toto právo využiť a nebolo im to umožnené...*“.

3. Sčítanie hlasovacích lístkov jednotlivých kandidátov na starostu nebolo v súlade so zákonom o voľbách, pretože „*boli okrskovou volebnou komisiou prepočítané v neprítomnosti, resp. nie pod dohľadom nezávislých pozorovateľov, a to aj napriek vedomosti členov volebnej komisie o ich prítomnosti*“ a tiež z dôvodu, že „*samotné sčítavanie hlasovacích lístkov prebiehalo len za prítomnosti jednej osoby, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]...*“.

Skutkové zistenia – sčítanie platných hlasovacích lístkov

VOLEBNÝ OKRSOK č. 1

Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce Selice je 703 (údaj zhodný s údajom zo zápisnice okrskovej volebnej komisie).

P. č.	Kandidát	Výsledky volieb zistené ústavným súdom	Výsledky volieb podľa zápisnice OVK	Rozdiel
-------	----------	--	-------------------------------------	---------

1.	██████████	74	72	2
2.	██████████	622	624	2
3.	██████████, ██████	7	7	-

VOLEBNÝ OKRSOK č. 2

Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce Selice je 510 (údaj zhodný s údajom zo zápisnice okrskovej volebnej komisie).

P. č.	Kandidát	Výsledky volieb zistené ústavným súdom	Výsledky volieb podľa zápisnice OVK	Rozdiel
1.	██████████	129	129	-
2.	██████████	379	379	-
3.	██████████, ██████	2	2	-

K námietke o zložení okrskových volebných komisií

Kreovanie okrskových volebných komisií ako volebných orgánov upravuje zákon o voľbách (napr. § 11, § 11a, § 15 ods. 1 a 2 zákona o voľbách). Konkrétne zloženie okrskových volebných komisií v rozhodujúcej miere ovplyvňujú politické strany, politické hnutia, prípadne koalície politických strán a politických hnutí, ktorých kandidátna listina bola zaregistrovaná pre voľby do obecného zastupiteľstva. Tieto subjekty majú právo delegovať do okrskovej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka. Ak sa týmto spôsobom nevytvorí okrsková volebná komisia s aspoň piatimi členmi, zostávajúcich členov vymenuje starosta obce (porovnaj § 15 ods. 1 a 2 zákona o voľbách).

Skutočnosť, že okrskové volebné komisie v obci Selice nemali člena rómskeho pôvodu, hoci podľa sťažovateľa Rómovia majú majoritné zastúpenie medzi obyvateľmi obce, nepredstavuje porušenie zákona o voľbách. Sťažovateľ vo svojej argumentácii neuvádza, že boli porušené konkrétne ustanovenia zákona o voľbách v procese delegovania členov okrskových volebných komisií príslušnými politickými subjektmi alebo v procese prípadného vymenovania ich členov starostom. Zákonom ustanovený proces delegovania, prípadne vymenovania členov okrskovej volebnej komisie v zásade negarantuje a ani nepredpisuje, aby proporčne zodpovedalo etnickému, náboženskému, národnostnému a inému zloženiu obyvateľov obce.

K námietke o použití prenosnej volebnej schránky

Volebnú schránku a prenosnú volebnú schránku skontroluje pred začatím volieb predseda okrskovej volebnej komisie za prítomnosti členov komisie a zapečatí ich (§ 28 ods. 1 zákona o voľbách). Sťažovateľ nenamieta porušenie uvedeného ustanovenia zákona o voľbách. V sťažnosti výslovne uvádza, že prenosnú volebnú schránku vynášali z volebnej miestnosti dvaja členovia volebnej komisie, z čoho je zrejmé, že nenamieta ani porušenie § 31 ods. 6 zákona o voľbách. Sťažovateľ namieta, že pri vynášaní prenosnej volebnej schránky členmi okrskovej volebnej komisie neboli nezávislí pozorovatelia upozornení na túto skutočnosť. Javí sa, že každej osobe, ktorá je prítomná vo volebnej miestnosti s úmyslom sledovať priebeh volieb, muselo byť zjavné, že dvaja členovia volebnej komisie opúšťajú volebnú miestnosť s prenosnou volebnou schránkou, obálkami a hlasovacími lístkami. Zákon o voľbách neustanovuje povinnosť členom okrskovej volebnej komisie výslovne upozorniť osoby, ktoré sa zdržujú vo volebnej miestnosti s jej súhlasom na použitie prenosnej volebnej schránky. Sťažovateľ uvádza, že nezávislí pozorovatelia sa striedali tak, že *„vždy boli v týchto miestnostiach prítomní aspoň dvaja z nich“*. Z uvedeného možno urobiť záver, že nezávislí pozorovatelia mohli vidieť použitie prenosnej volebnej schránky, t. j. jej vynášanie z volebnej miestnosti. Sťažovateľ nijako neargumentuje, že nezávislí pozorovatelia prejavili úmysel skontrolovať zapečatenie

prenosnej volebnej schránky a toto im nebolo členmi okrskovej volebnej komisie umožnené. Z týchto dôvodov sa námietka sťažovateľa, že nezávislí pozorovatelia neboli upozornení na použitie prenosnej volebnej schránky, nejaví byť relevantná.

Hlasovanie mimo volebnej miestnosti je možné zo závažných, najmä zdravotných dôvodov. Je potrebné, aby volič požiadal okrskovú volebnú komisiu, aby hlasovanie mimo volebnej miestnosti bolo umožnené (§ 31 ods. 6 zákona o voľbách). Z citovaného ustanovenia nemožno vyvodíť, že túto žiadosť musí urobiť priamo volič, ktorého sa závažný, najmä zdravotný dôvod týka. Preto je možné, aby ktorýkoľvek volič v územnom obvode volebného okrsku požiadal v mene iného voliča, aby mu bolo umožnené hlasovať mimo volebnej miestnosti. Takto môže napr. volič požiadať o vyslanie prenosnej volebnej schránky spravidla do jeho domácnosti, v ktorej je volič – rodinný príslušník, ktorý zo zdravotných dôvodov nemôže voliť vo volebnej miestnosti.

Úlohou osôb, ktoré sa zdržiavajú vo volebnej miestnosti v priebehu hlasovania, prípadne sčítania hlasov, nie je paternalisticky a aktívne dozerať na to, či každý volič, ktorý nemôže voliť vo volebnej miestnosti, bol zaradený do zoznamu voličov, ktorým sa umožní voliť mimo volebnej miestnosti, a či skutočne takúto voľbu vykoná. Uvedené osoby, dozerajúc na priebeh volieb, v zásade majú právo kontrolovať, či okrsková volebná komisia umožní hlasovanie mimo volebnej miestnosti tým voličom, ktorí o to priamo alebo sprostredkované požiadali zo zákonom ustanoveného dôvodu. Z argumentácie sťažovateľa nijako nevyplýva, že uvedení štyria voliči požiadali priamo alebo sprostredkované o vykonanie voľby mimo volebnej miestnosti a okrsková volebná komisia im túto voľbu neumožnila. Sťažovateľ v sťažnosti tiež neuvádza, že iní konkrétni voliči požiadali nezávislých pozorovateľov, aby v ich mene požiadali okrskovú volebnú komisiu o možnosť hlasovania mimo volebnej miestnosti, ktorí tak urobili, a okrsková volebná komisia takéto hlasovanie neumožnila. Z týchto dôvodov námietka sťažovateľa v tomto smere nie je relevantná.

K námietke o sčítaní hlasovacích lístkov

Námietku sťažovateľa týkajúcu sa sčítania hlasovacích lístkov ústavný súd neakceptoval, pretože ju považoval za nezrozumiteľnú a protirečivú.

Sťažovateľ namieta, že v obidvoch volebných miestnostiach boli hlasovacie lístky na funkciu starostu prepočítané „v neprítomnosti, resp. nie pod dohľadom nezávislých pozorovateľov“. Na druhej strane v sťažnosti uvádza, že „Večer o 20:01 hod., keď sa začali sčítavať odovzdané hlasy, už boli prítomní všetci traja (nezávislí pozorovatelia, pozn.). Okrem nich bol pri sčítavaní hlasov prítomný aj kandidát na post starostu obce, sťažovateľ.“. Následne sťažovateľ v sťažnosti podrobne popisuje priebeh sčítavania hlasov vo volebných miestnostiach pre oba volebné okrsky, pričom konštatuje, že sedeli na stoličkách „v tej istej volebnej miestnosti vo vzdialenosti cca 2 až 2,5 metra od stola, kde stála šesťčlenná komisia, ktorá sčítavala jednotlivé volebné lístky“.

██████████ v čestnom vyhlásení z 24. novembra 2014 uvádza, že sa 15. novembra 2014 v deň volieb „zúčastnil ako nezávislý pozorovateľ vo volebnej miestnosti v okrsku č. 2 v obci Selice...“. V tomto čestnom vyhlásení zároveň uvádza, že večer o 20.01 h, „keď sa začali sčítavať odovzdané hlasy... bol prítomný v miestnosti v okrsku č. 2 spolu s kandidátom na post starostu obce, p. ██████████ (sťažovateľom, pozn.)“.

██████████ a ██████████ vo svojom čestnom vyhlásení z 24. novembra 2014 uvádzajú, že sa 15. novembra 2014 v deň volieb zúčastnili „ako nezávislí pozorovatelia vo volebnej miestnosti v okrsku č. 1 v obci Selice...“. Zároveň uvádzajú, že večer o 20.01 h, keď sa začali sčítavať volebné hlasy, „už boli prítomní všetci traja. Okrem nás bol pri sčítavaní hlasov prítomný aj... p. ██████████“. Malo ísť o prítomnosť vo volebnej miestnosti pre volebný okrsk č. 1 (napr. „Sčítavanie hlasov vo volebnej miestnosti pre okrsk č. 1, kde sme boli prítomní, sa uskutočnilo nasledovne... Nejasne sme počuli hlasy komisie z druhej miestnosti, ktorá takisto vykonávala sčítanie hlasov pre okrsk č. 2.“).

Tieto čestné vyhlásenia argumentáciu sťažovateľa nijako neobjasňujú, pretože podľa nich mal byť sťažovateľ prítomný pri sčítavaní hlasov súčasne aj vo volebnej miestnosti pre volebný okrskok č. 1 a aj vo volebnej miestnosti pre volebný okrskok č. 2.

Sťažovateľ tiež tvrdí, že hlasovacie lístky pre voľby starostu v oboch volebných miestnostiach vykonala len [REDAKOVANÉ] – „členka volebnej komisie“, ktorú nikto nekontroloval.

Zo zápisnice okrskovej volebnej komisie pre volebný okrskok č. 1 v obci Selice z 15. novembra 2014 a tiež zo zápisnice okrskovej volebnej komisie pre volebný okrskok č. 2 v obci Selice z 15. novembra 2014 vyplýva, že [REDAKOVANÉ] nebola členkou ani zapisovateľkou žiadnej z týchto okrskových volebných komisií.

Zo sťažnosti a z citovaných čestných vyhlásení vyplýva, že vo volebných miestnostiach vykonávali sčítavanie hlasovacích lístkov členovia okrskových volebných komisií. Toto sčítavanie malo prebiehať zároveň v jednotlivých volebných miestnostiach, javí sa preto ako nepravdepodobné, aby tá istá osoba – [REDAKOVANÉ], sčítavala volebné lístky pre voľby starostu v oboch volebných miestnostiach súčasne.

Ústavný súd takto neprihliadol na uvedenú argumentáciu sťažovateľa, pretože ju považoval za nezrozumiteľnú s tvrdeniami, ktoré si vzájomne odporujú.

Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že sťažovateľom uvedené skutočnosti nie sú takého charakteru, že by predstavovali dostatočné dôvody na to, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie pred ním a následne aby zrušil výsledky volieb starostu v obci Selice konaných 15. novembra 2014, čoho sa sťažovateľ v sťažnosti domáhal.

Sčítaním volebných lístkov ústavný súd zistil v zásade zhodné výsledky, ktoré vyplývajú zo zápisníc okrskových volebných komisií. Zistený volebný rozdiel vo volebnom okrsku č. 1 nemá žiaden vplyv na celkový výsledok volieb. Skutočnosť, že volebná

dokumentácia, ktorá bola ústavnému súdu zaslaná, nebola zapečatená, resp. bola rozpečatená, nepovažoval vzhľadom na výsledok zistený prepočítaním hlasovacích lístkov ústavným súdom za taký nedostatok, ktorý by mohol relevantným spôsobom ovplyvniť výsledok volieb. Z predložených dokumentov vyplýva, že archívne krabice boli otvorené v prítomnosti všetkých členov príslušnej okrskovej volebnej komisie, čo v zásade vylučuje manipuláciu s uvedenou volebnou dokumentáciou. Tento predpoklad je potvrdený aj zásadnou zhodou volebného výsledku zisteného ústavným súdom a volebného výsledku, ktorý je uvedený v zápisniciach okrskových volebných komisií v obci Selice.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, ďalšími návrhmi sťažovateľa v sťažnosti sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2015